

Datum	Arch. Adviesnr.	Behandeld door	Telefoonnummer
6-11-2023	MP23a68	Mijke Peeters	14 0412

Onderwerp	Aantal bijlagen
Besluit t.a.v. BAAC rapport V-23.0316	1

Locatie: Macharen – Plangebied Hoogstraat, Macharen West (bijlage 1)

Aanleiding: woningbouw en herinrichting gebied

Inleiding

In opdracht van Buro Waalbrug heeft BAAC een bureau- en verkennend booronderzoek uitgevoerd in plangebied Hoogstraat, Macharen West. De aanleiding voor het onderzoek is de herinrichting van het terrein waarbij de tennisclub en het wijkcentrum worden verplaatst en er woningbouw komt op de huidige voetbalvelden. Hierbij bestaat een gerede kans dat archeologische waarden vernietigd zullen worden. De resultaten van dit onderzoek zijn verwoord in het rapport van de Boo van Uijen, 2023¹. Zie bijlage 2 voor een samenvatting van dit onderzoek. Op basis hiervan kan een besluit ten aanzien van het vervolgtraject worden genomen.

Rapportbeoordeling

Het conceptrapport van augustus 2023 is door gemeente beoordeeld. Het conceptrapport was van redelijke kwaliteit. Het conceptrapport diende op een aantal punten te worden aangepast (zie separaat aangeleverd rapport, waarin de toetser opmerkingen heeft geplaatst). Met name de boorbeschrijvingen waren in de eerste versie nog onvoldoende omdat veel interpretaties ontbraken. In de herziene versie van het rapport is dit op een goede manier aangepast. De versie van oktober 2023 betreft de door de gemeente goedgekeurde versie van het rapport.

Het rapport bevat voldoende informatie om tot een besluit ten aanzien van het vervolgtraject te kunnen komen.

¹ Boo van Uijen, E.M. de, 2023. Macharen. Plangebied Hoogstraat. Archeologisch bureauonderzoek en Inventariserend veldonderzoek (verkennende fase). BAAC-rapport V-23.0316. BAAC, 's-Hertogenbosch.

Besluit ten aanzien van vervolgtraject

De gemeente Oss neemt het advies van BAAC, met een kleine nuance, over. Uit het onderzoek van BAAC blijkt dat vrijwel in het gehele plangebied het archeologisch niveau vanaf 30 cm-Mv voorkomt. Alleen in de zuidoosthoek zou het archeologisch niveau, op basis van 1 boring, pas vanaf 100 cm -Mv voorkomen (zie advieskaartje bijlage 2). De zuidoosthoek ligt echter binnen de historische kern van Macharen, waar historische erven aanwezig zijn (zie afb. 2.4 uit het rapport). Booronderzoek is geen geschikte methode voor dergelijke gebieden. De aangetroffen ophoging kan namelijk ook gerelateerd zijn aan een historische huisplaats. Vandaar dat in het gehele plangebied archeologisch vervolgonderzoek in de vorm van proefsleuvenonderzoek noodzakelijk is, als grondwerkzaamheden plaatsvinden die dieper gaan dan 30 cm beneden het huidige maaiveld.

Voor de verdere (plan)procedure betekent dit het volgende:.

- Om versnippering te voorkomen, de totale kosten te beperken en de ambtelijke procedures te verkorten, is het wenselijk om het archeologisch vervolgonderzoek zo vroeg mogelijk in de planvorming-/uitvoering uit te voeren en als 1 integraal onderzoek voor het gehele gebied. Liefst nog ten behoeve van het nieuwe bestemmingsplan.
- Het proefsleuvenonderzoek dient op zijn laatst vóórafgaand aan de vergunningsaanvraag te worden uitgevoerd. De uitkomst van het onderzoek kan namelijk leiden tot aanvullende voorwaarden in de vergunning (archeologische begeleiding, opgraving, bescherming). Er dient daarbij gestreefd te worden naar zo veel mogelijk integraliteit van onderzoek!
- Het proefsleuvenonderzoek moet worden uitgevoerd op basis van een Programma van Eisen (PvE) dat dient te zijn goedgekeurd door de gemeentelijk archeoloog (mw. M. Peeters, gemeente Oss). Indien gewenst kan dit PvE direct een doorstart naar een opgraving bevatten (verkort vaak de doorlooptijd en kan in de kosten schelen).
- De aanvang van het archeologisch onderzoek dient twee weken voor de start aan de gemeentelijk archeoloog te worden gemeld per email (m.peeters@oss.nl).

Advies ten aanzien van het nieuwe bestemmingsplan

Aangezien het plangebied nog niet volledig is onderzocht en vrijgegeven, dient deze planologisch beschermd te blijven door middel van een dubbelbestemming Waarde Archeologie "hoge verwachtingswaarde" (vrijstelling tot 100 m2 en 30 cm -Mv).

Mijke Peeters

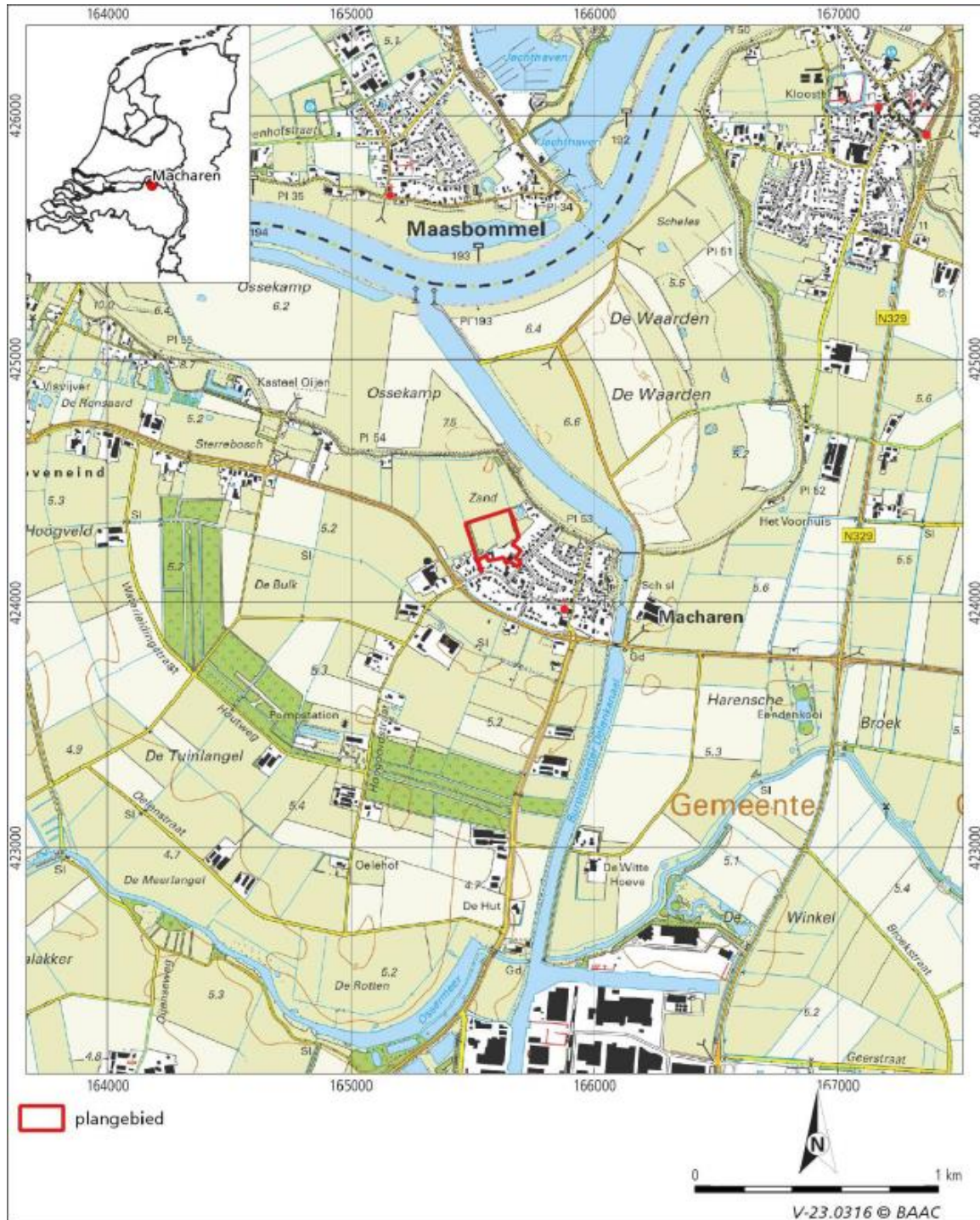
Gemeentelijk Archeoloog, gemeente Oss

Email: m.peeters@oss.nl

Tel.nr.: 14 0412

Aanwezig ma-di-wo do

Bijlage 1. Ligging plangebied

Bijlage 2. Samenvatting onderzoek BAAC-rapport V-23.0316

BAAC heeft een archeologisch vooronderzoek in de vorm van een bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek (verkennend booronderzoek) uitgevoerd in het plangebied Hoogstraat te Macharen, gemeente Oss. Aanleiding voor het onderzoek is de bestemmingsplanwijziging ten behoeve van de herinrichting van het plangebied. Er worden nieuwe woningen gerealiseerd, het gemeenschapshuis en de tenniscubus worden verplaatst en er worden wateropvanggebieden aangelegd. Het te bebouwen gebied is circa 1 ha groot en de oppervlakte van de waterbergingen zal circa 2800 m² zijn. De verstoringsdiepte is circa 1 m -mv. De plannen zijn echter nog niet definitief en er kunnen nog wijzigingen plaatsvinden. Realisatie van de plannen kan leiden tot aantasting of vernietiging van mogelijk aanwezige archeologische waarden.

Bureauonderzoek

Uit het bureauonderzoek is gebleken dat het plangebied op de overgang van de stroomgordel van Haren/Macharen naar het komgebied ligt. Op deze stroomgordel zijn in de omgeving van het plangebied resten uit het neolithicum t/m vroege middeleeuwen gevonden. Oeverafzettingen zijn afgedekt door een kleipakket van circa 60 cm dik en er is sprake van een zwakke bodemvorming, wat heeft geresulteerd in kalkarme poldervaaggronden.

Begin 20e eeuw ligt er een huis met erf in het plangebied, maar is het grotendeels in gebruik als hakhout en weiland. Na de Tweede Wereldoorlog verdween de bebouwing en werd het terrein deels een boomgaard. In 1975 werd het gemeenschapshuis gerealiseerd en in de jaren 80 verschenen ook de voetbalvelden met een kantine. In de jaren 90 werden daar twee tennisbanen aan toegevoegd en sinds 2000 is het plangebied in de huidige vorm ingericht. In de omgeving van het plangebied zijn overwegend bureau- en booronderzoeken uitgevoerd, waarbij de aanwezigheid van vindplaatsen niet werd uitgesloten. In één geval heeft dit geleid tot een gravend onderzoek, waarbij een vindplaats uit het neolithicum – vroege middeleeuwen is aangetroffen.

Op basis van het bureauonderzoek geldt er voor het gehele plangebied een hoge archeologische verwachting. Specifiek worden er archeologische resten uit het neolithicum tot en met de nieuwe tijd verwacht vanaf 30 cm -mv.

Booronderzoek

Binnen het plangebied is sprake van beddingafzettingen die richting het noordwesten naar beneden wegduiken en die zijn afgedekt door komafzettingen, waarop oeverwalafzettingen voorkomen. Het plangebied is opgedeeld in twee delen: het hoger gelegen deel langs de Hoogstraat en het lagergelegen deel in het noordwesten. In het hoger gelegen deel geldt een hoge verwachting op bewoningssporen uit het neolithicum tot en met de nieuwe tijd in de top van de C-horizont onder de oude akkerlaag (5,6 m +NAP, circa 180 cm -mv). Er geldt specifiek een hoge verwachting voor sporen uit het neolithicum en de ijzertijd. De sporen uit de late middeleeuwen en nieuwe tijd kunnen al hoger verwacht worden, namelijk

in de oude akkerlaag vanaf 100 cm -mv. In het lagergelegen deel van het plangebied komt deze akkerlaag niet voor, maar kunnen off-sitefenomenen verwacht worden in het beddingszand wat wegduikt naar dieper dan 2,10 m -mv. In de oeverwalafzettingen, vanaf 5,5 m +NAP (15-30 cm -mv) kunnen resten uit de middeleeuwen en later verwacht worden.

Advies

BAAC adviseert om bij bodemverstorende activiteiten die dieper reiken dan 30 cm -mv in het lagergelegen deel en dieper dan 70 cm -mv in het hoger gelegen deel een vervolgonderzoek door middel van een proefsleuvenonderzoek uit te laten voeren.

